

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

TAMARY ČAPETA

přednesené dne 28. dubna 2022¹

Spojené věci C-164/21 a C-318/21

SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADEMIJA

proti

Latvijas Zinātnes padome (C-164/21),

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud, Lotyšsko)]

a

SIA STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS IN RIGA

proti

Latvijas Zinātnes padome (C-318/21)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) č. 651/2014 – Čl. 2 odst. 83 – Podpory výzkumu, vývoje a inovací – Pojem ‚výzkumná organizace‘ – Vysokoškolská instituce vykonávající hospodářské i nehopodářské činnosti – Určení hlavní činnosti“

I. Úvod

1. Lze soukromé vysokoškolské instituce považovat za organizace pro výzkum a šíření znalostí? To je podstatou otázek položených Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud, Lotyšsko) a Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko).

2. Konkrétně je Soudní dvůr v těchto dvou věcech žádán o výklad pojmu „organizace pro výzkum a šíření znalostí“, jak je uveden v čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách².

II. Právní rámec

3. Článek 1 odst. 1 písm. d) obecného nařízení o blokových výjimkách stanoví, že se toto nařízení použije zejména na podporu výzkumu, vývoje a inovací.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. 2014, L 187, s. 1). Právně nezávazné konsolidované znění je dostupné na <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/2021-08-01>.

4. Za účelem dalšího upřesnění pojmů týkajících se uvedené kategorie podpor definuje čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách „organizaci pro výzkum a šíření znalostí“ jako: „subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum) bez ohledu na jeho právní postavení (zřízený podle veřejného nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Vykonává-li tento subjekt rovněž hospodářské činnosti, je třeba o financování, nákladech a příjmech souvisejících s těmito činnostmi vést oddělené účetnictví. Podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, například jako podílníci nebo členové, nesmějí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhl.“

III. Skutkový stav, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

5. Obě věci, které projednávají předkládající soudy, mají téměř totožný skutkový stav: žalobkyně jsou obě soukromé vysokoškolské instituce, které se přihlásily do dvou výzev vyhlášených Latvijské Zinātnes padome (Vědecká rada Lotyšska) na financování výzkumných projektů.

6. Vědecká rada Lotyšska v obou věcech žádosti zamítla jako nezpůsobilé, jelikož žalobkyně zčásti vykonávaly hospodářské činnosti.

7. Obě výzvy k předkládání návrhů na projekt byly vypracovány v souladu s Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 725 „Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība“ (vyhláška Rady ministrů č. 725 ze dne 12. prosince 2017 o postupech hodnocení projektů základního a aplikovaného výzkumu a o správě jejich financování, dále jen „vyhláška č. 725“).

8. Podle vyhlášky č. 725 musí být projekt k tomu, aby výzkum mohl získat financování, prováděn vědeckou institucí zapsanou v rejstříku vědeckých institucí, která bez ohledu na svou právní formu (veřejnoprávní nebo soukromoprávní) nebo způsob financování podle normativních ustanovení, jež upravují její činnosti (stanovy, vnitřní řád nebo zakládající akty), vykonává hlavně činnosti, které nemají hospodářskou povahu, a která splňuje definici „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ ve smyslu čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách.

A. Věc C-164/21

9. Žalobkyně v původním řízení, SIA Baltijas Starptautiskā Akadēmija, poskytuje služby vysokoškolského vzdělávání akademické i neakademické povahy. Je akreditovanou vysokoškolskou institucí, které jedná v souladu s Komerclikums (obchodní zákoník) v rozsahu, v jakém není v rozporu s Augstskolu likums (zákon o zařízeních vysokoškolského vzdělávání). Jednou z oblastí činnosti, jimiž se žalobkyně zabývá, je vědecká činnost. Žalobkyně je zapsána v rejstříku vědeckých institucí.

10. Rozhodnutím ze dne 23. ledna 2020 schválila Vědecká rada Lotyšska „oznámení o otevřeném výběrovém řízení na projekty základního a aplikovaného výzkumu na rok 2020“ (dále jen „oznámení o výběrovém řízení“), v rámci něhož předložila žalobkyně návrh projektu.

11. Vědecká rada Lotyšska návrh na projekt, který podala žalobkyně, zamítla rozhodnutím ze dne 14. dubna 2020, neboť měla za to, že žalobkyně není vědeckou institucí ve smyslu vyhlášky č. 725.

12. Z návrhu projektu je patrné, že v roce 2019 představoval obrat z činností, jež neměly hospodářskou povahu, podíl 95 %, v porovnání s obratem z hospodářských činností, jehož podíl odpovídal 5 %. Kromě toho je 84 % celkového obratu představováno poplatky za akademickou činnost, jež s ohledem na činnost žalobkyně (tj. společnosti s ručením omezeným, jejímž hlavním cílem je vytvářet zisk) představuje hospodářskou činnost. Podle Vědecké rady Lotyšska je tedy hlavní činností žalobkyně činnost obchodní povahy.

13. Žalobkyně v původním řízení napadla toto zamítnutí u předkládajícího soudu, přičemž tvrdila, že její hlavní činností je nezávislý výzkum. Žalobkyně tvrdí, že v obecném nařízení o blokových výjimkách ani v oznámení o výběrovém řízení není uvedeno, že žadatel nesmí vykonávat hospodářskou činnost a mít z ní zisk, ani to, jaký má být poměr mezi hospodářskou činností a činností, která nemá hospodářskou povahu. Žalobkyně tvrdí, že zřetelně odlišuje hlavní činnosti, které nemají hospodářskou povahu, od činností, které mají hospodářskou povahu.

14. V tomto kontextu položil Administrativā rajona tiesa (okresní správní soud) Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může být za subjekt definovaný v čl. 2 bodě 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách] považována (soukromoprávní) organizace, která vykonává různé hlavní činnosti, mezi něž patří výzkumná činnost, jejíž příjmy však plynou hlavně z poskytování vzdělávacích služeb za úplatu?
- 2) Je odůvodněné, aby byl pro účely určení, zda subjekt splňuje požadavek stanovený v čl. 2 bodě 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách], podle něhož má být hlavním cílem činností, jimiž se subjekt zabývá, nezávislé provádění základního výzkumu, průmyslového výzkumu nebo experimentálního vývoje nebo veřejné šíření výsledků těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí, použit požadavek týkající se vzájemného poměru financování (příjmů a nákladů) hospodářských a nehospodářských činností? Pokud bude odpověď kladná, jaký je přiměřený poměr mezi financováním hospodářských a nehospodářských činností k určení hlavního cíle činností daného subjektu?
- 3) Je s ohledem na čl. 2 bod 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách] odůvodněné, aby byl uplatněn požadavek, podle něhož mají být příjmy plynoucí z hlavní činnosti dále investovány (reinvestovány) do hlavní činnosti dotyčného subjektu, a je nezbytné posoudit další hlediska, aby mohl být správně určen hlavní cíl činností, jimiž se zabývá subjekt, který podává návrh na projekt? Změní se toto posouzení v důsledku použití dosažených příjmů (reinvestice do hlavní činnosti nebo například, jedná-li se o soukromého zřizovatele, vyplacení akcionářům ve formě dividend), i v případě, kdy je většina příjmů tvořena poplatky zaplacenými za vzdělávací služby?
- 4) Má právní forma členů subjektu, který podává návrh na projekt, zásadní význam pro posouzení, zda tento subjekt odpovídá definici uvedené v čl. 2 bodě 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách], tedy zda se jedná o společnost založenou podle obchodního práva, jejímž cílem je vykonávat hospodářskou činnost (činnost za úplatu) za účelem dosažení zisku [článek 1 Komerclikums (obchodní zákoník)], nebo zda jsou jeho členové nebo akcionáři fyzickými nebo právníckými osobami jednajícími za účelem dosažení zisku (včetně poskytování vzdělávacích služeb za úplatu), nebo zda byly zřízeny k neziskovým účelům (například sdružení či nadace)?

5) Má pro účely posouzení hospodářské povahy činnosti, jíž se zabývá subjekt, který podává návrh na projekt, zásadní význam poměr počtu tuzemských studentů a studentů z členských států Unie k počtu zahraničních studentů (státních příslušníků třetích zemí), spolu s okolností, že cílem hlavní činnosti, kterou tento subjekt vykonává, je poskytovat studentům vysokoškolské vzdělávání a kvalifikaci, jež mohou dle současných mezinárodních standardů zajistit konkurenceschopnost na mezinárodním trhu práce (bod 5 stanov žalobkyně)?“

15. Písemná vyjádření předložily účastnice původního řízení, nizozemská vláda a Evropská komise.

B. Věc C-318/21

16. Dne 22. května 2019 schválila Vědecká rada Lotyšska pravidla o výběrovém řízení na projekty základního a aplikovaného výzkumu na rok 2019 a vyhlásila výzvu k předkládání návrhů, v rámci níž předložila žalobkyně, SIA Stockholm School of Economics v Rize, návrh projektu.

17. Vědecká rada Lotyšska rozhodnutím ze dne 19. září 2019 návrh na projekt zamítla z důvodů, že nesplňoval kritéria způsobilosti stanovená vyhláškou č. 725. Toto rozhodnutí bylo založeno na skutečnosti, že 34 % činností žalobkyně bylo nehospodářské povahy v porovnání s 66 % činností, které byly hospodářskými činnostmi. Vědecká rada Lotyšska tedy rozhodla, že hlavní činnost žalobkyně měla obchodní povahu a nelze mít za to, že jejím hlavním cílem bylo nezávislé provádění základního výzkumu, průmyslového výzkumu nebo experimentálního vývoje nebo veřejné šíření výsledků těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí.

18. Žalobkyně uvedené rozhodnutí napadla a tvrdila, že splnila požadavky stanovené vyhláškou č. 725, protože byla zapsána v rejstříku vědeckých institucí a její hlavní činnost neměla hospodářskou povahu. V tomto ohledu žalobkyně předložila dokumenty k prokázání toho, že finanční příspěvky získané z hlavní činnosti byly oddělené od hospodářských činností a že zisky plynoucí z jejích hospodářských činností byly reinvestovány do hlavní činnosti této výzkumné instituce.

19. Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud) rozsudkem ze dne 8. června 2020 žalobu zamítl. Podle uvedeného soudu ze zprávy o obratu za rok 2018 vyplývá, že hospodářská činnost žalobkyně představuje větší část příjmů a nákladů, než jsou ty, které pocházejí z její nehospodářské činnosti. Měl tedy za to, že žalobkyně není vědeckou institucí, která by mohla být příjemcem státního financování na základní a aplikovaný výzkum.

20. Žalobkyně podala proti rozsudku Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud) odvolání k předkládajícímu soudu. V tomto kontextu jsou otázky položené Soudnímu dvoru v projednávané věci ze strany Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud) následující:

„1) Musí být čl. 2 bod 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách] vykládán v tom smyslu, že subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum), mezi jehož cíle patří provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí, který je však financován převážně z příjmů z hospodářských činností, lze považovat za organizaci pro výzkum a šíření znalostí?

- 2) Je odůvodněné použít pro určení, zda subjekt splňuje požadavek stanovený v čl. 2 bodě 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách], podle něhož musí být hlavním cílem subjektu provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí, požadavek týkající se podílu hospodářských a nehospodářských činností na financování (příjmech a nákladech)?
 - 3) V případě kladné odpovědi na druhou předběžnou otázku, jaký musí být podíl hospodářských a nehospodářských činností na financování k určení, zda hlavním cílem subjektu je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí?
 - 4) Má být pravidlo obsažené v čl. 2 bodě 83 [obecného nařízení o blokových výjimkách], podle kterého podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na subjekt, který předkládá projekt, například jako podílníci nebo členové, nesmějí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž tento subjekt dosáhl, vykládáno v tom smyslu, že členy nebo podílníky uvedeného subjektu mohou být buď fyzické či právnické osoby jednající za účelem dosažení zisku (včetně poskytování vzdělávacích služeb za úplatu) nebo subjekty zřízené k neziskovým účelům (například spolky či nadace)?“
21. Písemná vyjádření předložily účastnice původního řízení a Evropská komise.

IV. Analýza

22. V souladu s žádostí Soudního dvora se v rámci své analýzy zaměřím na první dvě otázky položené předkládajícím soudem ve věci C-164/21 a na první tři otázky položené ve věci C-318/21.
23. Podstatou těchto dvou skupin otázek je vyložit čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách tak, aby to předkládajícím soudům pomohlo rozhodnout, zda soukromá vysokoškolská instituce financovaná převážně z poplatků za univerzitní služby může být považována za „organizaci pro výzkum a šíření znalostí“ ve smyslu uvedeného ustanovení. Předkládající soudy si rovněž kladou otázku, zda je poměr financování hospodářských činností ve vztahu k nehospodářským činnostem relevantní při určení hlavního cíle této organizace.
24. Podle mého názoru nemá Soudní dvůr pravomoc na tyto otázky odpovědět. Tento svůj postoj vysvětlím v části IV. A. Pokud by Soudní dvůr rozhodl jinak, odpovím na předběžné otázky v části IV. B.

A. *Pravomoc Soudního dvora*

1. Obecné nařízení o blokových výjimkách se z hlediska unijního práva nepoužije

25. V rámci řízení o předběžné otázce má Soudní dvůr pravomoc k výkladu unijního práva, pokud před vnitrostátním soudem vyvstane otázka jeho použití z hlediska unijního práva³.

³ – Rozsudky ze dne 19. prosince 2013, Fish Legal a Shirley (C-279/12, EU:C:2013:853, body 29 a 30); ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 44); usnesení ze dne 21. února 2022, Leonardo (C-550/21, nezveřejněné, EU:C:2022:139, bod 11).

26. Otázky položené předkládajícími soudy se týkají výkladu čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách.

27. Nejprve je tedy třeba určit důvody, proč je uvedené ustanovení v projednávaných věcech relevantní.

28. Cílem obecného nařízení o blokových výjimkách je určit situace, ve kterých lze státní podporu považovat za slučitelnou s vnitřním trhem, i když nebyla oznámena a individuálně schválena Evropskou komisí. Věci v původních řízeních se však netýkají otázky, zda dotčené dotace měly být oznámeny jako státní podpora, či nikoli. Naopak se jeví, že čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách byl v rámci vnitrostátních řízení relevantní na základě vyhlášky č. 725, v níž byla definice z obecného nařízení o blokových výjimkách použita k určení institucí způsobilých získat veřejné granty na výzkum.

29. Článek 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách se tedy nepoužije z hlediska práva Unie, ale spíše v důsledku rozhodnutí lotyšské Rady ministrů, vyjádřeného ve vyhlášce č. 725, použít definici z unijního právního aktu pro čistě vnitrostátní účely: určení způsobilosti pro veřejné výzkumné granty.

30. Článek 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách se tedy použije na základě vnitrostátního práva, a nikoli na základě práva Unie.

2. Definice „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ má odlišný účel v obecném nařízení o blokových výjimkách a ve vyhlášce č. 725

31. Ze žádostí o rozhodnutí o předběžných otázkách a vyjádření zúčastněných dále vyplývá, že důvodem pro rozhodnutí použít definice z obecného nařízení o blokových výjimkách je snaha Lotyšska zajistit soulad s unijními pravidly o státní podpoře.

32. Naproti tomu důvod zahrnutí pojmu „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ do obecného nařízení o blokových výjimkách, jak vysvětlím, nemá nic společného s legalitou nebo protiprávností podpory výzkumu poskytnuté přímo takovým organizacím.

33. Obecné nařízení o blokových výjimkách v žádném ze svých ustanovení týkajících se podpory výzkumu a vývoje nevykládá oznamovací povinnost podle druhu subjektu, který je příjemcem podpory. Obecné nařízení o blokových výjimkách naopak zaujímá funkční přístup: podpory na činnosti základního výzkumu, průmyslového výzkumu, experimentálního vývoje a studií proveditelnosti splňují další kritéria uvedená v kapitole III oddílu IV obecného nařízení o blokových výjimkách, jsou vyňaty z oznamovací povinnosti⁴, a proto se předpokládá, že jsou slučitelné s vnitřním trhem.

34. Zařazení subjektu kvalifikovaného jako „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ v rámci čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách hraje roli při rozhodování o tom, zda je, či není nezbytné oznámení, jak za chvíli vysvětlím. Tato definice však nemá sama o sobě vliv na slučitelnost dotace na výzkum poskytnuté výzkumné instituci s vnitřním trhem.

⁴ – V případě, že nepřesahují prahové hodnoty oznamovací povinnosti uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. i) bodu i) obecného nařízení o blokových výjimkách.

35. Definice uvedená v čl. 2 bodě 83 obecného nařízení o blokových výjimkách je relevantní pouze ve vztahu k několika ustanovením kapitoly III oddílu IV obecného nařízení o blokových výjimkách. Zprvce účinná spolupráce mezi „organizacemi pro výzkum a šíření znalostí“ a podniky může vést ke zvýšení povolené intenzity státních podpor pro některé výzkumné projekty⁵. Zadruhé podpora inovací ve prospěch malých a středních podniků může pokrývat náklady na vysílání vysoce kvalifikovaných výzkumných pracovníků z takových organizací za účelem práce na projektu malého a středního podniku, který je příjemcem podpory⁶. Konečně podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury může být poskytována pouze přímo „organizací pro výzkum a šíření znalostí“⁷. Tím jsou případy použití definice „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ uvedené v čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách vyčerpány.

36. Konečně z obecného nařízení o blokových výjimkách nijak nevyplývá, že pojem „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ má vliv na definici podniku ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU⁸. Vykonává-li taková instituce hospodářskou činnost, bude kvalifikována jako podnik, a podpora výzkumu, kterou obdrží, bude muset být schválena jako slučitelná s vnitřním trhem, a to buď v každém jednotlivém případě v okamžiku jejího oznámení, nebo automaticky bez oznámení, pokud splňuje podmínky obecného nařízení o blokových výjimkách.

37. Proto za účelem zajištění slučitelnosti financování veřejného výzkumu s unijními pravidly v oblasti státních podpor, a tedy za účelem vyhnutí se porušení takových pravidel na základě rozhodnutí Vědecké rady Lotyšska, není vyloučení výzkumných institucí, které rovněž vykonávají hospodářskou činnost, nezbytné. V závislosti na okolnostech může být taková podpora slučitelná s vnitřním trhem.

38. Je třeba dodat, že politika Unie v oblasti státních podpor je vůči podpoře výzkumu vstřícná. Výzkum zvyšuje úroveň znalostí ve společnosti a vytváří nové hospodářské příležitosti⁹. Nicméně i přesto, že výsledky výzkumných projektů jsou obecně prospěšné pro společnost, některé projekty mohou z pohledu soukromých investorů vykazovat neatraktivní míru rentability. Jak proto vysvětlila Evropská komise, státní podpora „může přispívat k realizaci projektů, jež jsou celkově prospěšné pro společnost či hospodářství a jež by se jinak neuskutečnily.“¹⁰ Při řešení takových selhání trhu nebo asymetrických informací či problémů s koordinací mezi různými výzkumnými subjekty¹¹ je podpora výzkumu a vývoje obecně považována za slučitelnou s vnitřním trhem.

39. Podle mého názoru není pochyb o tom, že soukromé vysokoškolské instituce mohou přispívat k výzkumu, inovaci a růstu stejným způsobem, jako jejich veřejnoprávní protějšky. Nevidím tedy žádný důvod pro vyloučení takových institucí jako potenciálních příjemců podpor na výzkum.

⁵ – Článek 25 odst. 6 písm. b) bod i) obecného nařízení o blokových výjimkách. Intenzita státní podpory je procentním podílem způsobilého financování ze státních prostředků pro konkrétní druhy projektů. Například intenzita podpory průmyslového výzkumu, která podle obecného nařízení o blokových výjimkách nemusí být oznámena, činí 50 %. Pokud se však organizace pro výzkum a šíření znalostí účastní uvedeného projektu, může být intenzita podpory zvýšena o 15 %, tedy až na 65 % celkových nákladů projektu.

⁶ – Článek 28 odst. 2 písm. b) obecného nařízení o blokových výjimkách.

⁷ – Článek 30 odst. 5 obecného nařízení o blokových výjimkách.

⁸ – Viz část IV. A.3. níže.

⁹ – Význam výzkumu je uznán v čl. 179 odst. 1 SFEU i v různých programech Unie. Výzkum měl například významnou úlohu v rámci strategie růstu „Evropa 2020“ [sdělení Komise. Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Brusel, 3. března 2010, COM (2010) 2020] a je podporován v rámci strategie pro výzkum a inovace na období 2020-2024 (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/strategy-2020-2024_en). Viz rovněž von Wendland, B., „New Rules for State Aid for Research, Development and Innovation: Not a Revolution but a Silent Reform“, *European State Aid Law Quarterly*, sv. 14(1), 2015, s. 25.

¹⁰ – Sdělení Komise. Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Úř. věst. 2014, C 198, s. 1, dále jen „rámec“), bod 49.

¹¹ – Tamtéž.

40. Vlastní programy Unie na financování výzkumu, jako jsou programy Horizont Evropa¹², včetně akce „Marie Curie-Skłodowska“, nevylučují soukromé vysokoškolské instituce ze svých projektů.

41. Jak však uvádí nizozemská vláda, výběr institucí způsobilých pro poskytnutí podpory výzkumu z veřejných prostředků je v konečném důsledku na Lotyšsku. Lotyšsko se může rozhodnout vyloučit soukromé výzkumné a vzdělávací instituce, které poskytují vzdělávací služby za úplatu. Toto rozhodnutí však nevyplyvá z unijního práva, a rozhodně ne z čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách.

3. Organizace pro výzkum a šíření znalostí a unijní pravidla v oblasti státních podpor

42. Výzkumné organizace se jako příjemkyně veřejného financování výzkumu mohou na základě unijních pravidel v oblasti státních podpor skutečně ocitnout v odlišném postavení. Je nutno konstatovat, že tato pravidla se použijí na výzkumné organizace stejně jako na jakoukoli jinou organizaci. Výzkumné organizace tedy budou podléhat pravidlům v oblasti státních podpor v rozsahu, v němž jsou považovány za podniky. Pokud nejsou podniky, nebudou spadat do působnosti čl. 107 odst. 1 SFEU. Unijní pravidla v oblasti státních podpor se tedy nebudou vztahovat na výzkumné granty udělené výzkumným organizacím, které nejsou považovány za podniky.

43. Podle ustálené judikatury Soudního dvora v oblasti práva hospodářské soutěže je podnikem jakákoli entita, která vykonává hospodářskou činnost v tom smyslu, že nabízí zboží nebo poskytuje služby na trhu¹³. Kvalifikace podniku nezávisí na tom, zda je subjekt zřízen podle veřejného nebo soukromého práva, ani na tom, zda je založen za účelem dosažení zisku¹⁴. Totéž v zásadě platí pro výzkumné organizace¹⁵.

44. Označení subjektu za podnik souvisí s konkrétní činností. Subjekt, který vykonává jak hospodářské, tak nehospodářské činnosti, se považuje za podnik pouze v souvislosti s činnostmi hospodářskými¹⁶. Na podpory pro činnost výzkumných organizací, které mají hospodářskou povahu, se proto budou vztahovat pravidla v oblasti státních podpor, zatímco podpory na nehospodářské činnosti těchto organizací do působnosti těchto pravidel spadat nebudou.

45. Univerzity jsou obvykle organizace, které vykonávají výzkum i šíření znalostí prostřednictvím výuky a publikací.

¹² – Článek 2 bod 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušují nařízení (EU) č. 1290/2013 a (EU) č. 1291/2013 (Úř. věst. 2021, L 170, s. 1).

¹³ – Rozsudky ze dne 16. června 1987, Komise v. Itálie (118/85, EU:C:1987:283, bod 7); ze dne 18. června 1998, Komise v. Itálie (C-35/96, EU:C:1998:303, bod 36), a ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98, bod 46).

¹⁴ – Rozsudky ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98, body 46 a 47), a ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 41).

¹⁵ – Rámec (č. 10), bod 17.

¹⁶ – Rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 44). Viz rovněž sdělení Komise o pojmu „státní podpora“ uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 2016, C 262, s. 1) (dále jen „sdělení“), bod 10.

46. Soudní dvůr vyloučil z pojmu „poskytování služeb“ výuku, kterou poskytují instituce zařazené do veřejného vzdělávacího systému a financované převážně z veřejných prostředků¹⁷. Takové činnosti tedy nespádají do působnosti pravidel týkajících se státních podpor. Naopak činnost spočívající v nabízení vzdělávání financovaná ze soukromých prostředků¹⁸ byla Soudním dvorem považována za poskytování služeb¹⁹. Představuje tedy hospodářskou činnost²⁰, ledaže soukromé prostředky pocházejí od samotného poskytovatele²¹.

47. Výzkumná a vzdělávací organizace může současně vykonávat hospodářské i nehopodářské činnosti například tím, že jako svou hospodářskou činnost nabízí za úplatu výuku a jako svou nehopodářskou činnost provádí základní výzkum. O takovou situaci se patrně jedná u obou univerzit, které jsou žalobkyněmi v původních řízeních.

48. V takových situacích vyvstává otázka, zda každá podpora poskytnutá státem nebo prostřednictvím státních zdrojů organizaci, která rovněž vykonává hospodářské činnosti, nutně spadá do působnosti čl. 107 odst. 1 SFEU.

⁴⁹. Soudní dvůr ve své judikatuře objasnil, že v souvislosti s vysokoškolským vzděláváním tomu tak není. Pokud lze nehopodářské činnosti organizace pro výzkum a šíření znalostí odlišit od jejích hospodářských činností a pokud lze prokázat, že se podpora týká pouze nehopodářských činností, pak takový převod státních prostředků není považován za státní podporu podle čl. 107 odst. 1 SFEU²².

50. Obecně Soudní dvůr rozhodl, že „kvalifikace jako činnost spadající pod výkon výsad veřejné moci či jako hospodářská činnost musí být provedena odděleně pro každou činnost vykonávanou danou jednotkou.“²³

51. Evropská komise přijala totéž odůvodnění v rámci. Vysvětlila, že „pokud tentýž subjekt provádí činnosti jak hospodářské, tak nehopodářské povahy, pak se nebude na veřejné financování nehopodářských činností vztahovat čl. 107 odst. 1 [SFEU], lze-li v zájmu účinného zabránění křížovému subvencování hospodářských činností jasně oddělit oba uvedené druhy činností, jakož i příslušné náklady, financování a příjmy.“²⁴

52. Pokud tedy výzkumná organizace vykonává hospodářské i nehopodářské činnosti, vztahují se na veřejné financování pravidla státní podpory pouze tehdy, pokud toto financování pokrývá náklady spojené s hospodářskými činnostmi. Evropská komise to určí na základě posouzení, zda je veřejné financování přidělené organizaci v konkrétním účetním období vyšší než náklady, jež jí v tomto období vzniknou v souvislosti s nehopodářskými činnostmi²⁵.

¹⁷ – Rozsudky ze dne 27. září 1988, Humbel a Edel (263/86, EU:C:1988:451, body 17 až 19); jakož i ze dne 7. prosince 1993, Wirth (C-109/92, EU:C:1993:916, body 15 a 16).

¹⁸ – Financování může být zajišťováno žáky nebo jejich rodiči, ale rovněž třetími osobami, jelikož hospodářská povaha vzdělávací činnosti nezávisí na skutečnosti, že služba je placena těmi, kteří z ní mají prospěch. Rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 49).

¹⁹ – Rozsudky ze dne 11. září 2007, Komise v. Německo (C-318/05, EU:C:2007:495, bod 69); a ze dne 20. května 2010, Zanotti (C-56/09, EU:C:2010:288, bod 32).

²⁰ – Rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, body 45 až 48).

²¹ – Rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 48).

²² – Rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, bod 51). Viz rovněž Buts, C., Nicolaides, P., a Pirlet H., „Puzzles of the State Aid Rules on RDI“, *European State Aid Law Quarterly*, sv. 18(4), 2019, s. 489, na s. 494.

²³ – Rozsudek ze dne 1. července 2008, MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376, bod 25).

²⁴ – Rámec (č. 10), bod 18.

²⁵ – Rámec (č. 10), bod 20 a poznámka pod čarou 6.

53. Kromě toho, pokud výzkumná organizace poskytuje vzdělávací služby za úplatu, ale pokud je veškerý zisk z těchto činností reinvestován do primárních činností výzkumné organizace, pak budou veškeré její činnosti považovány za ne hospodářské činnosti²⁶.

54. Proto skutečnost, zda podpora poskytnutá výzkumné organizaci představuje státní podporu, závisí na zhodnocení toho, zda má podporovaná činnost hospodářskou či ne hospodářskou povahu. Pokud je podporovaná činnost ne hospodářské povahy, pravidla v oblasti státních podpor se nepoužijí, i když tentýž subjekt vykonává rovněž hospodářskou činnost, která je však jasně oddělena od podporovaných činností. Pokud je podporovaná činnost hospodářskou činností, představuje takové financování státní podporu podle čl. 107 odst. 1 SFEU. Taková podpora však může být v konečném důsledku považována za slučitelnou s vnitřním trhem, a tedy za povolenou.

55. Pozorný čtenář si povšimne, že nikde v této části nebyl zmíněn čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách. Je tomu tak proto, že uvedený článek je pro použitelnost pravidel týkajících se státních podpor na výzkumné dotace poskytnuté výzkumným institucím irrelevantní.

4. Dílčí závěr: Soudní dvůr nemá pravomoc

56. Na základě výše uvedeného a vzhledem k tomu, že unijní ustanovení, jehož výklad je požadován, se použije pouze z hlediska vnitrostátního práva, a jelikož se použije za jiným účelem, než který sleduje v rámci unijního práva, mám za to, že Soudní dvůr nemá pravomoc odpovědět na položené otázky.

57. Na základě judikatury vyplývající z linie případů souvisejících s věcí Dzodzi Soudní dvůr rozhodl, že má pravomoc v situacích, kdy vnitrostátní právní úprava přizpůsobí řešení přijatá pro čistě vnitrostátní situace řešením upraveným právem Unie. Vnitrostátní zákonodárce se v takovém případě rozhodne použít právo Unie k úpravě rovnocenné vnitrostátní situace. V takovém případě měl tedy Soudní dvůr za to, že zde existuje určitý unijní zájem na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením nebo pojmům převzatým z unijního práva jednotného výkladu, a to bez ohledu na podmínky, za kterých se mají uplatnit²⁷.

58. Například v samotné věci Dzodzi se belgický zákonodárce rozhodl rozšířit použití unijních pravidel týkajících se přeshraničních situací i na rovnocennou čistě vnitrostátní situaci²⁸.

59. Dalším příkladem, kdy Soudní dvůr založil svou pravomoc na potřebě jednotného výkladu v případech, které nespadají do působnosti unijního práva, jsou situace, kdy členské státy rozšířily použitelnost směrnice o obchodních zástupcích, která se vztahuje pouze na prodej zboží, také na poskytování služeb²⁹.

²⁶ – Rámec (č. 10), bod 19 písm. b). Viz rovněž sdělení (č. 17), bod 32.

²⁷ – Rozsudky ze dne 18. října 1990, Dzodzi (C-297/88 a C-197/89, EU:C:1990:360, bod 41), a ze dne 18. listopadu 2021, Visma Enterprise (C-306/20, EU:C:2021:935, bod 45). Pro jasný a podrobný přehled linie případů souvisejících s věcí Dzodzi viz stanovisko generálního advokáta Bobka ve věci J & S Service (C-620/19, EU:C:2020:649, body 27 až 50).

²⁸ – Rozsudek ze dne 18. října 1990, Dzodzi (C-297/88 a C-197/89, EU:C:1990:360, bod 43). Situace se týkala odvozeného práva státního příslušníka třetího státu, konkrétně manželky belgického státního příslušníka pracujícího v Belgii, na pobyt v tomto státě. Aby se Belgie vyhnula obrácené diskriminaci svých vlastních státních příslušníků, předpokládala, že unijní právo týkající se volného pohybu pracovníků se vztahuje rovněž na čistě vnitrostátní situace.

²⁹ – Rozsudky ze dne 16. března 2006, Poseidon Chartering (C-3/04, EU:C:2006:176, body 11 až 19); ze dne 28. října 2010, Volvo Car Germany (C-203/09, EU:C:2010:647, body 23 až 28); ze dne 3. prosince 2015, Quenon K. (C-338/14, EU:C:2015:795, body 17 až 19); ze dne 17. května 2017, ERGO Poistovňa (C-48/16, EU:C:2017:377, body 29 až 32).

60. Třetí příklad, v němž byla použita logika vycházející z rozsudku Dzodzi, se týká výkladu smíšených dohod. Ve věci Hermès, přestože ustanovení smíšené dohody³⁰ bylo použito na situaci nespádající do unijního práva, Soudní dvůr shledal, že má pravomoc k jeho výkladu z důvodu jeho možné aplikace na rovnocenné situace, které se řídí unijním právem³¹. Jinými slovy, existoval *unijní zájem* na tom, aby ustanovení použitelná na *rovnocenné* situace byla vykládána jednotným způsobem.

61. Soudní dvůr konečně podobným způsobem odůvodnil také řadu případů v oblasti práva hospodářské soutěže, v nichž byla unijní pravidla vnitrostátním zákonodárcem přenesena na čistě vnitrostátní situace bez jakéhokoli dopadu na obchod mezi členskými státy³².

62. Důležitým důvodem odůvodňujícím jurisdikci Soudního dvora ve všech výše uvedených případech byla rovnocennost na jedné straně čistě vnitrostátních situací, pro jejichž úpravu se vnitrostátní právo odvolávalo na unijní právo, a na straně druhé unijních situací, pro které bylo stanoveno příslušné pravidlo Unie. Naopak v situacích, kdy účel unijního pravidla nesouvisel s účelem, pro který bylo použito ve vnitrostátním kontextu, Soudní dvůr odmítl pravomoc³³.

63. Jak bylo vysvětleno v části IV. A.2 výše, definice uvedená v čl. 2 bodu 83 má v rámci obecného nařízení o blokových výjimkách zcela jiný účel než ve vyhlášce č. 725. Je tudíž zjevné, že věci v původních řízeních nepředstavují vnitrostátní situaci, která by byla rovnocenná té, která může nastat na základě obecného nařízení o blokových výjimkách.

64. „Pravomoc vyplývající z rozsudku Dzodzi“ v podstatě vychází ze dvou požadavků: z unijního zájmu na jednotném výkladu a z rovnocennosti dotčených vnitrostátních a unijních situací³⁴.

65. I když je to poněkud přitažené za vlasy, někdo by mohl namítnout, že výklad čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách v těchto případech je v zájmu jednotnosti unijního práva. Lze si samozřejmě představit situace, kdy příslušné vnitrostátní orgány a vnitrostátní soudy uplatní tento výklad v rámci použití kapitoly III oddílu 4 obecného nařízení o blokových výjimkách.

66. Situace, v níž má být čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách použit v projednávaných věcech, však není rovnocenná jeho použití v souvislosti s uvedeným nařízením. Proto vzhledem k tomu, že Soudní dvůr může čl. 2 bod 83 obecného nařízení o blokových

³⁰ – Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, která byla schválena rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. 1994, L 336, s. 1, Zvl. vyd. 11/21, s. 80, dále jen „dohoda TRIPS“).

³¹ – Rozsudek ze dne 16. června 1998, Hermès (C-53/96, EU:C:1998:292, bod 32). Uvedená věc se týkala prozatímního opatření stanoveného dohodou TRIPS ve vztahu k ochranné známce Beneluxu. I když unijní právo takové ochranné známky neupravovalo, stejné ustanovení dohody TRIPS se na ochranné známky Unie mohlo vztahovat.

³² – Viz např. rozsudek ze dne 26. listopadu 2015, Maxima Latvija (C-345/14, EU:C:2015:784, body 12 až 14); ze dne 21. července 2016, VM Remonts a další (C-542/14, EU:C:2016:578, body 16 až 19), a rozsudek ze dne 18. listopadu 2021, Visma Enterprise (C-306/20, EU:C:2021:935, body 41 až 49).

³³ – Viz například rozsudek ze dne 10. prosince 2020, J & S Service (C-620/19, EU:C:2020:1011, body 44 až 49).

³⁴ – Generální advokát Bobek navrhl tři podmínky pro určení, zda lze případ Dzodzi použít k určení příslušnosti v případech, které nespádají do působnosti unijního práva. Zaprvé vnitrostátní právo musí obsahovat přímý a bezpodmínečný odkaz na unijní ustanovení, jehož výklad je požadován. Zadruhé tato vnitrostátním právem rozšířená unijní pravidla musí i nadále působit v rámci funkčně a právně srovnatelného kontextu, v němž stále existuje zájem na zachování pojmové jednotnosti a v němž může být výklad ustanovení unijního práva pro předkládající soud i nadále do určité míry praktický. Konečně je předkládající soud povinen jasně vysvětlit, jak jsou výše uvedené dva požadavky v projednávané věci splněny, přičemž musí specifikovat příslušná ustanovení vnitrostátního práva. Viz stanovisko generálního advokáta Bobka ve věci J & S Service (C-620/19, EU:C:2020:649, body 43 až 45, 54 až 61 a 71 až 73).

výjimkách vykládat pouze v kontextu samotného obecného nařízení o blokových výjimkách a v souladu s jeho specifickým účelem, nemůže být takový výklad podle mého názoru pro předkládající soudy užitečný. Šlo by o míchání jablek s hruškami.

67. Konečně je třeba také dodat, že předkládající soudy nevysvětlily, jak to vyžaduje článek 94 jednacího řádu Soudního dvora, jakým způsobem by mohl být výklad čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách relevantní z hlediska funkčně a právně odlišného kontextu vnitrostátního práva³⁵.

68. Jsem tedy toho názoru, že Soudní dvůr nemá v projednávaných případech pravomoc, jelikož požadavek rovnocenné vnitrostátní situace požadovaný v judikatuře vyplývající z rozsudku Dzodzi není splněn.

69. V případě, že by Soudní dvůr nicméně rozhodl tak, že má pravomoc, budu se nyní zabývat výkladem čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách.

B. Co je organizace pro výzkum a šíření znalostí ve smyslu čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách?

70. Článek 2 bod 83 obecného nařízení o blokových výjimkách označuje za „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ subjekt, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle výzkum (základní, průmyslový nebo experimentální)³⁶ nebo veřejně šířit výsledky výzkumu formou výuky, publikací nebo transferu znalostí.

71. Zvýrazněné slovo „nebo“ vytváří zmatek.

72. Může určitý subjekt vykonávat pouze nebo převážně výzkum? Může vykonávat pouze nebo převážně šíření znalostí? Musí provádět výzkum? Musí provádět šíření znalostí? Podpůrně, musí vykonávat výzkum i šíření znalostí, jak může naznačovat pojem „organizace pro výzkum a šíření znalostí“?

73. Podle mého názoru je třeba výraz „hlavní cíl“ chápat primárně z hlediska činností, za účelem jejichž výkonu byl subjekt založen. Samozřejmě může existovat několik hlavních činností.

74. Například takové instituce, jako jsou univerzity, jsou obecně zřizovány jednak za účelem šíření znalostí a jednak za účelem provádění výzkumu. Výuka i výzkum představují jejich hlavní činnosti. Výzkumné instituce mohou být založeny výhradně za účelem výzkumu a mohou šířit své výsledky v externích publikacích. Jejich jedinou hlavní činností je tedy výzkum. Konečně některé instituce, jako jsou jazykové školy nebo instituce odborného vzdělávání, mohou být zřízeny pouze za účelem výuky, ale mohou rovněž provádět výzkum například za účelem zlepšení své vyučovací metody. Tento druh výzkumu však není hlavním cílem takové instituce: v takovém případě je výzkum pouze instrumentální, a tedy vedlejší ve vztahu k hlavnímu cíli dané instituce, tedy vzdělávání.

³⁵ – Viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, bod 55). Existují názory, že takové vysvětlení vnitrostátním soudem by mělo být uloženo jako procesní požadavek pro stanovení jurisdikce Soudního dvora v situacích typu věci Dzodzi. Viz např. stanovisko generálního advokáta Wahla ve spojených věcech Venturini a další (C-159/12 až C-161/12, EU:C:2013:529, body 54 až 62), a stanovisko generálního advokáta Bobka ve věci J & S Service (C-620/19, EU:C:2020:649, bod 57).

³⁶ – Článek 2 bod 84 obecného nařízení o blokových výjimkách definuje „základní výzkum“, čl. 2 bod 85 obecného nařízení o blokových výjimkách definuje „průmyslový výzkum“, čl. 2 bod 86 definuje „experimentální vývoj“, a čl. 2 bod 87 obecného nařízení o blokových výjimkách definuje „studii proveditelnosti“.

75. Vzhledem k tomu, že definice uvedená v čl. 2 bodě 83 obecného nařízení o blokových výjimkách je obsažena v oddíle tohoto článku nadepsaném „Definice v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací“, jsem toho názoru, že výzkum musí být jedním z hlavních cílů „organizace pro výzkum a šíření znalostí“.

76. Pokud je hlavním cílem subjektu výzkum, jedná se o „organizaci pro výzkum a šíření znalostí“ bez ohledu na to, zda byla zřízena na základě veřejného nebo soukromého práva a nezávisle na způsobu jejího financování. Posledně uvedené chápu v tom smyslu, že „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ může vykonávat hospodářské i nehospodářské činnosti³⁷. Důležité je pouze to, že nezávislý výzkum patří k jeho hlavním činnostem.

77. I když takový subjekt tedy může vykonávat hospodářské činnosti, z čl. 2 bodu 83 druhé věty obecného nařízení o blokových výjimkách lze vyvodit, že některé ze jeho výzkumných činností musejí být nehospodářské. Druhá věta uvedeného článku stanoví: „vykonává-li tento subjekt *rovněž* hospodářské činnosti, je třeba o financování, nákladech a příjmech souvisejících s těmito činnostmi vést oddělené účetnictví.“³⁸

78. Závěr, že výzkumná činnost musí být alespoň zčásti nehospodářská, je rovněž podpořen prvkem šíření znalostí v definici čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách. Pro výzkum, který nemá hospodářskou povahu, je přirozené, že jeho výsledky jsou široce a veřejně šířeny. Poslední věta uvedeného ustanovení tento výklad podporuje, jelikož výzkumná organizace nemůže poskytnout přednostní přístup k výsledkům výzkumu například svým podílníkům nebo svým členům.

79. Můj závěr ohledně toho, že výzkum, jakožto jedna z hlavních činností, musí být alespoň z části nehospodářské povahy, vyplývá rovněž z úlohy, kterou má „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ na základě obecného nařízení o blokových výjimkách. Účast takových organizací v projektech spolupráce nebo jejich vůdčí role v určitých typech výzkumu zvyšuje pravděpodobnost slučitelnosti podpory výzkumu s vnitřním trhem, aniž musí být tato podpora oznámena.

80. Ze znění čl. 2 bodu 83 obecného nařízení o blokových výjimkách lze tedy vyvodit, že „organizace pro výzkum a šíření znalostí“ by měla provádět výzkum, jehož výsledky jsou veřejně dostupné, a předávat výsledky výzkumu prostřednictvím výuky, publikace nebo jiných prostředků. Pokud je výzkum (nebo jeho část) vykonáván jako nehospodářská činnost, výuka může být poskytována za úplatu.

81. Za účelem posouzení hlavních činností organizace může být užitečných několik faktorů: stanovy nebo jiný obdobný zřizovací akt dotčeného subjektu, jeho výroční zprávy a otázka, zda splňuje kritéria vnitrostátního práva pro získání statusu vysoké školy nebo výzkumné instituce (jako je akreditace)³⁹, jakož i zprávy vnitrostátního akreditačního orgánu. Vzhledem k tomu, že akreditace pro vysoké školy jsou obecně udělovány na omezenou dobu a mohou být obnovovány, rozhodnutí o opětovné akreditaci mohou být rovněž považována za možnost určit hlavní činnosti subjektu.

³⁷ – Rámec (č. 10) rovněž uvádí, že výzkumná organizace může současně vykonávat hospodářské a nehospodářské činnosti. Viz například bod 20 rámce.

³⁸ – Kurzivou zvýraznila autorka tohoto stanoviska.

³⁹ – Viz rovněž Kleiner, T., „The new Framework for Research, Development and Innovation, 2007-2013“, *European State Aid Law Quarterly*, sv. 6 (2), 2007, s. 231, s. 238 a 239.

82. V předkládacím rozhodnutí ve věci C-164/21 je uvedeno, že žalobkyně v původním řízení může vykonávat obchodní činnost, pokud to není v rozporu se zákonem o zařízeních vysokoškolského vzdělávání. To může být rovněž relevantní pro určení hlavní činnosti dotčeného subjektu.

83. Pokud organizace vykonává jako svou hlavní činnost výzkum a vzdělávání, je za účelem označení organizace za „organizaci pro výzkum a šíření znalostí“ bezvýznamné, jaký procentní podíl z těchto činností má hospodářskou a nehospodářskou povahu. Jasné oddělení nákladů hospodářských a nehospodářských činností je relevantní pouze v případě, kdy se rozhoduje o tom, zda dotace na výzkum poskytnutá takové organizaci spadá do působnosti pravidel týkajících se státních podpor.

V. Závěry

84. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl, že nemá pravomoc odpovědět na předběžné otázky položené Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud, Lotyšsko) a Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko).

85. Podpůrně, pro případ, že by Soudní dvůr nerozhodl tak, že nemá pravomoc, navrhuji, aby odpověděl následovně:

- „1) Subjekt, jehož činnosti spočívají ve výzkumu a vzdělávání, může být považován za „organizaci pro výzkum a šíření znalostí“ ve smyslu čl. 2 bodu 83 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, pokud je jednou z jeho hlavních činností nezávislý výzkum, který má alespoň zčásti nehospodářskou povahu, i když některé z jeho činností mají hospodářskou povahu, nebo jinými slovy, i když část jeho příjmů pochází z poskytování služeb za úplatu.
- 2) Podíl financování z hospodářských a nehospodářských činností není relevantní při určení, zda je subjekt „organizací pro výzkum a šíření znalostí“ ve smyslu čl. 2 bodu 83 nařízení č. 651/2014.“